

Vikingernes bue og pil

Buen

Buen er lavet af taks, som allerede i oldtiden regnedes for det klassiske buetræ pga. stor elasticitet og god spændeevne, hvilket tilsammen giver en særlig skudkraft.

Fra Hedeby kendes en meget velbevaret langbue af takstræ med en længde på 191,5 cm og en påkrævet trækraft på ca. 45 kg. Den maksimale rækkevidde for denne bue er ca. 200 m. Buestrengen har formodentlig været fremstillet af hør. Fra Hedeby kendes også eksempler på elmetræsbuer. Bue og pil blev formodentlig også anvendt af de øvre samfundslag, hvilket bekræftes af, at næsten alle fyrstegrave indeholder bue og pil som gravgave f.eks. Bådkammergraven i Hedeby

Fund af pile fra vikingetid

Man har fundet pile og spidser flere steder end man har fundet buer. Bl.a. også et meget flot fund ved Trondhjem i Norge, hvor man i en smeltende gletcher fandt flere spændende ting. Der findes fund fra Dalerne i Sverige, fra Novgorod, fra det irske område etc. Herhjemme er især pilespidserne fra bådkammergraven i Hedeby kendt. Fundene fra sydlige Skandinavien er alle af fyr, mens man længere mod nord også finder pile i birk. Spidserne er alle af jern og i mange forskellige typer. De mere almindelige er brede kødskærende spidser og slanke, lange spidser. Derudover findes også nogle lidt andre og sjove typer. Bl.a. en snoet bred spids fundet i Dalerne. Spidserne ender i en tange (spids) som presses op i hul i skaftet sammen med beg og surres fast med jerltråd, så skaftet ikke flækker. Skafterne bliver tyndere mod enderne men der er ingen enstydighed i tykkelsen på skafter og hvornår de tyndes mod enderne.

Fra Hedeby kendes endvidere en særlig type jagtpil udelukkende fremstillet i træ. Denne jagtpil havde en spids, som var kolbeformet og virkede som en hammer ved træfning, herved undgik man at sønderrive pelsen eller fjerdragten på mindre dyr og fugle.

Lav din egen jagtpil

Materialer

- 1 fyrretræsrundstok, ca 70-80 cm lang og 0,75 cm tyk
- 1 "halv" Kalkunfjer, dvs. en fjer der er splittet ned gennem midterstrålen (kan fås i de fleste bueudstyersforretninger, f.eks. JB-bueudstyr i Borup)
- entrådet Hørtråd (skogarn, fås bl.a. hos Læderiet i Århus)
- spids i gummi (en "blunt" kan købes i Bueudstyersforretninger, ellers kan bruges gummiprop 14/19/22 m. 1 hul, fra laboratorieudstyr. Bl.a. Hos Gundlach i Brabrand)
- Pap
- Saks
- Sandpapir
- Trælim
- Rundfil max 3,2 mm tyk (evt. kædesavsfil)
- Skruetvinge + læderstykke til beskyttelse af fyrretræsstok

Arbejdsgang

- Der files en kærve eller "nock", i toppen af fyrretræsskaftet, vinkelret på pileskaftets årer.
- Pileskaft sættes fast i Skruetvinge så kun ca. 2 cm stikker op (det kan måske også gøres i hånden). Husk læderlap omkring pilen
- Kærven skal være 5-8 mm dyb og ikke over 3-4 mm bred.
- Afrund alle hjørner med fil eller sandpapir, så der ikke opstår slid på buestrengen
- Fanefjer klippes af kalkunfjer
- Design din egen fane, men den må max. være 9 cm lang og ikke bredere end din kalkunfjer. Klip skabelon i pap.
- Skabelon lægges på fjerens (der skal være plads til 3 på en halv fjer) og klippes altid mod strålerne i fjerens.
- Strålerne pilles af de yderste 3-4 mm i begge ender af fjerens.
- Fanefjer sættes på
- I en afstand fra den filede kærve, svarende til fjerens længde + 4 cm lægges en surring på 6-8 mm's længde af tynd hørtråd.

- Den første fjer, cock-fjeren, ofte i en anden farve end de to øvrige fjer(evt. mærket med sprittusch), placeres vinkelret på kærven, og spidsen surres med 1-2 omdrejninger omkring skaftet.
- Herefter monteres den anden og tredje fjer med ca. 120 graders mellemrum, ligeledes med et par omgange hver, og de tre fjerspidser surres med så mange omgange, at spidserne er dækket, så de ikke kan give rifter i hånden under skydningen.
- Fjerene sidder nu fast i den ene ende, og mens pilen drejes langsomt, føres tråden ned mellem strålerne med 2-8 mm's mellemrum.
- For hver tredje omdrejning, rettes fjerene til, så de stadig sidder med ca. 120 graders mellemrum.
- Ved enden af fjeren laves der ligeledes en surring på 6-8 mm, som forankrer enden af fjeren, og det giver et harmonisk udseende, med en surring i begge ender af fjeren.
- Surringen kan fortsættes helt ud tilnock'en, som en forstærkning, der vil bevirke, at pilen ikke flækker så let.
- Fjerene rettes nu til og gives den endelige placering.
- Surringen i toppen modnocken afsluttes med en klat tømmerlim.
- Spidsen sættes på, der lægges en klat tømmerlim på først og blunt eller gummiprop presses på.

HUSK skyd aldrig efter nogen. Fyld evt. nogle dåser med lidt sand skyd efter dem, eller opstil en rund ring og se om du kan skyde i gennem

